

tartozás igényeként definiálva) egy kollektív teljesítménnyel létrehozott tevékenység által a megelégedettség szempontjából nagy szerepet játszott, a várakozásoknak megfelelő volt.

A munkával való elégedettséget befolyásoló tényezők összege

A munkával való elégedettséggel kapcsolatos statisztikai mérőszámok arra utalnak, hogy a munka-elégedettség tényezői és a munkával kapcsolatos megterhelések összesen nagyobb szerepet játszanak az általános elégedettség szempontjából, mint a személyiség. Ezzel a vártnál kevésbé esik latba, hogy a zenekarban csupa individualista ül.

Az általános megelégedettséget befolyásoló tényezők tekintetében meg kell állapítani, hogy végül is számos egyedi faktor összejátszásának váltakozó hatása dönti el a zenekari muzsikushoz való hozzáállását a munkájához és hivatásához.

Még a munka- és hivatás-elégedettség

közötti, elméletileg elfogadott koncepcionális különbség is empirikusan igazolt, mivel a hivatással való elégedettséget a tizenkilenc vizsgált munka-elégedettségi faktor közül három lényegesen befolyásolta, ezzel szemben az általános munka-elégedettséget kilenc. Emellett a hivatással való elégedettséget befolyásoló legfontosabb tényező a javadalmazás volt, míg a munkával való elégedettségre elsősorban az időbeni igénybevétel volt hatással.

Végül is nem mind a kilenc, az általános munka-elégedettséget a statisztikai analízis szerint (tehát objektíven) erősen befolyásoló tényezőt értékelték a muzsikuskok szubjektíven is átlagban különösen jelentősnek: így az „elégedettség a szolgálatok időbeni igénybevételével”, „elégedettség a publikum visszajelzésével” és „elégedettség a társadalmi elfogadottsággal” objektíven (statisztikai szempontból) nagyobb jelentőséggel bírt, mint a muzsikuskok szubjektív megítélésében. Ez a

diszkrepancia mindenek előtt a szociális megfeleléssel függhet össze, mivel a zenekari muzsikuskokat tulajdonképpen belsőleg motivált idealistáknak tartják, míg a tárgyalt tényezők mindenkor külső ösztönzők. A zenekari tagok szubjektív megítélésében az „elégedettség a beleszólás lehetőségével” jelentősége is – az objektív eredménnyel összehasonlítva – relatíve csekély volt. Itt szerepet játszhat az a tendencia, hogy nem értéklik fontosnak azt, amit változtathatatlanak ítélnék.

A német zenekarok munkakörülményeinek javításánál különösen azokból a tényezőkből kellene kiindulni, amelyek a munkával és a hivatással való elégedettséget erősen befolyásolják, és a muzsikuskok kevésbé kedvezőnek ítélték. Ezt követően meg kellene fontolni a helyzet javításának lehetőségét, többek között a művészeti kérdésekhez való hozzászólást, a próbák hatékonyságát, a munkaidő diszpozícióját és a munka-atmoszféráját illetően.

(*Das Orchester 2006/1.*)

JEGYZET

A főpróba avagy a próba a fő?

Zenekari zenész pályafutásom elején, és még jó néhány évig a koncertre való felkészülést bizonyos számú szolgálat (próba) tette ki úgy, hogy az utolsó a helyszíni főpróba volt. Az esetek 95 százalékában ez nem a zeneművek részletes kidolgozását jelentette, hanem akusztikai, de főleg „erőfelmérő” funkciót töltött be, karmesternek, zenekarnak egyaránt. Abból állt, hogy a darabokat megállás nélkül, egyszer végigjátszottuk úgy, hogy még a tételszünet is „koncertszerű” volt. Majd ezt követte, követhette a megszokott hazai próbateremtől eltérő akusztikai viszonyok miatti zenei korrekció. Ez volt a „régis szép időben”.

Mi van most? Most az van, hogy nagyon kevés kivételtől eltekintve a karmesterek, lázasan, aprólékos gonddal, részletezve, meg-megállva dolgoznak a főpróbán is. A szólampróbákon érlelt, az összpróbákon ezerszer begyakorolt passzázásokat (állásokat) ismételtetik végtelen türelemmel, a főpróba látszatát is elkerülve. A tételszüneteket pedig a partitúrába temetkezve az addig elhangzottak hosszú percekig tartó megbeszélése, kiértékelése tölti ki, esélyt sem adva a zenekari tagnak arra, hogy koncertlégtérben érezze magát. Felettébb kellemetlen helyzet, mindazonáltal hasztalan, nem utolsósorban gazdaságtalan is.

Maradjunk a gazdaságtalanságnál egy kicsit. Nézzük meg, hogy milyen folyamat előzi meg a várva-várt főpróbát. A Rádiózenekar egyik oratórium estjére 25 óra próba volt kiírva, csütörtöktől a következő hét szerdájáig, a koncert napjáig. Kimondani is túl sok. Három mű volt „terítéken”, így, ha tiszta időt számolunk, kb. 8 óra jutott mindegyikre. Riasztó nagy szám s, ha figyelembe vesszük, hogy a nem különösen nehéz műsort egy kb. 12 perces, egy kb. 20, és egy kb. 25 perces mű alkotta, akkor még inkább az. És ami még riasztóbb, hogy a főpróbán is részletes próba zajlott.

A karmesternek nem volt elég a – főpróba nélkül – 22 óra a művek betanítására, a koncert helyszínén is volt frázis, amit a nagyon részletes, általa tartott szólam és tutti próbák után ezredszer is gyakoroltattott a zenekarral. Ilyen rossz erőkből állna a zenekar? Nem hinném! Sajnos az esti produkció ettől nem lett jobb, a mondásnak ismét igaza van: kevesebb több lett volna. A kiragadott példa nem egyedi, ugyanakkor van kevesebb próbával kiírt hangverseny, és van olyan is, amikor bizonyos okok miatt olyan kevés az idő a felkészülésre, hogy a karmester kénytelen a főpróbát is „mezei” próbának tekinteni. Teszem hozzá, ez is elég felháborító!

Példálózhatnék külfölddel, ahol egy próbával és egy főpróbával ment Mahler VII. szimfóniája, de nem teszem, mert nem vagyok abban a helyzetben, hogy beleszóljak bárki próbarendjébe. Ezt nem is akarom, azt viszont szeretném – számtalan kolléga egyetértésével -, ha visszaállna a főpróba TEKINTÉLYE, így csupa nagybetűvel. Vagyis, a főpróba az lenne ami: a hosszú, részletező próba periódus lezárása koncert légtérben, a szükséges zenei és akusztikai korrekciókkal.

Meggyőződéseim, hogy ebben az esetben nőne a karmesterek népszerűsége és a zenekari művészek önbecsülése. Ideget kímélnék, időt takarítanak meg és valószínűleg ez a hangversenyekre is pozitív hatást gyakorolna.

Az említett Mahler VII. szimfóniát a darabban játszó egyik kolléga felvételéről hallottam, remek volt. (Bajor Rádió Zenekar-Lorin Maazel)

A címben feltett kérdésre majd az idő, de főleg egy (régis) új szemlélet adja meg a választ.

Fentieket próbának tekintem, ígérem, hogy a főpróbámon, ha lesz, rövidebb, céltudatosabb és koncertszerűbb leszek. Szabó Vilmos tuba, Rádiózenekar

Hangszerkereskedelmi és szolgáltató Kft.

1074 Budapest,
Dohány u. 86.
Tel./fax:
342-3623
Nytva:
hétfő–péntek
9.30-tól
18.00 óráig
Szombat
9.30–13.00

Új és használt hangszerek vétele, eladása,
igazságügyi szakértő véleményezése, szakbecslése.

Alkatrészek, tartozékok, kiegészítők forgalmazása:
húrok, vonók, tokok, huzatok, állványok stb.

Thomastic, Pirastro, Corelli és Jargar húrok

Minden ami a fújáshoz kell!

A zenei hagyományok méltó megőrzése jegyében, a Fon-Trade Music Kft. Magyarországon egyedülálló hangszerkészlettel és szolgáltatásokkal áll a muzsikuskok, zenei intézmények és kereskedő kollégák rendelkezésére.

• a világ vezető fúvós márkáinak széles skáláját kínáljuk: nálunk ezeket nem csak megrendelheti,

kézbe veheti, kipróbálhatja, összehasonlíthatja.

- ritmus- és ütőhangszerek teljes tárházát, az Orff-hangszerektől a jazz- és rock szereléseken át a szimfonikus hangszerekig.
- szavatolt minőséget a tanuló hangszerektől a professzionálisig, melyek a világ legnevesebb hangszergyártó cégeitől közvetlenül kerülnek üzletünkbe.
- a fúvós hangszerek szakszerű javítását, karbantartását: javítóműhelyeinkben a legmodernebb és tradicionális technikák ötvözésével, elismert mesterek irányításával, eredeti gyári alkatrészek felhasználásával folyik a munka. **Így magától értetődő a garancia...**

1081 Budapest, Kiss József utca 10-14., Telefon: 06 1 210 2790, Fax: 06 1 303 1158, E-mail: fontrade.music@axelero.hu

TRIAL RT

1074 Budapest, Rákóczi út 60.

telefon: 351-1734, fax: 342-2143, e-mail: trial@trial.hu

“Minden, ami a zenéhez kell!”

Hangszerek és kiegészítők, hangszerállványok, kották, fejlesztőeszközök,
oktatást segítő eszközök, hazai és import termékek nagy választékban.

/ PETROF, WITTNER, THOMASTIK, PIRASTRO, LA BELLA, ADLER /

Zenekarok, magánszemélyek és közintézmények részére!

www.trial.hu